

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget indebærer dels, at Folketingets stående udvalg får mulighed for få oplysninger om finansielle institutter, dels at partsbegrebet i de forskellige finansielle love udvides, således at f.eks. kunder i banker og sparekasser, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter bliver betragtet som parter i sager, der vedrører kundens forhold i de finansielle institutter.

Baggrunden for lovforslaget er, at siden den særlig skærpede tavshedspligt blev gennemført i de forskellige finansielle love, senest i forsikringsloven, har det gentagne gange vist sig umuligt for Folketingets stående udvalg at få oplysninger vedrørende de finansielle institutter. Der er tale om oplysninger, der i alle andre sammenhænge betragtes som nødvendige for, at lovgivningsmagten kan udføre den almindelige parlamentariske kontrol med forvaltningen. Senest har det således vist sig umuligt at få oplysninger om Hafnia-koncernens forhold, uanset der i dette tilfælde ikke længere er tale om at hemmeligholde oplysninger af hensyn til virksomhedens fortsatte eksistens. Men også i en lang række tidligere sager på det finansielle område har de skærpede tavshedspligtsbestemmelser vist sig at forhindre de ansvarlige ministre i at give de relevante oplysninger videre, som det f.eks. var tilfældet i Lindknud-Hovborg-sagen, i Varde Bank-sagen og i Himmerlandsbank-sagen.

Det er derfor forslagsstillernes opfattelse, at de gældende regler må betragtes som værende både unødigt stramme og retsikkerhedsmæssigt stærkt betænkelige, da de hindrer lovgivningsmagten i at udføre den almindelige parlamentariske kontrol på et enkelt område, nemlig i forhold til lovgivningen vedrørende de finansielle virksomheder. Dertil kommer, som det fremgår af et svar fra Justitsministeriet fra den 9. december 1993 (ERU, L 37 - bilag 21), at den særlig skærpede tavshedspligt ikke er en følge af EU-direktiver, men en særlig dansk variant, som derfor sikkert ikke er gældende over for øvrige EU-landes parlamenter. Justitsministeriets svar er optaget som bilag til lovforslaget.

Det er endvidere forslagsstillernes opfattelse, at det særlige partsbegreb i de gældende finansielle lo-

ve, der afskærer kunder i et pengeinstitut, forsikringsselskab samt et realkreditinstitut fra rettigheder, der følger af almindeligt gældende forvaltningsretlige regler, bør ændres. De gældende regler indebærer f.eks., at en kunde, der klager over et pengeinstituts behandling, ikke kan få adgang til nogen oplysninger overhovedet, selv om det faktisk er kundens oplysninger, der danner grundlag for, at Finanstilsynet iværksætter en nærmere undersøgelse af det finansielle institut. Samme kunde kan heller ikke klage over Finanstilsynets afgørelse til Erhvervsankenævnet, da vedkommende ikke betragtes som part, endskønt afgørelsen på mange måder også retter sig til kunden. Særligt rammer disse bestemmelser de mindre erhvervs-kunder, der heller ikke kan indbringe sagen for de private ankenævn, og som derfor er tvunget til at indbringe sagen for domstolene, hvilket både er tidskrævende og meget byrdefuldt rent økonomisk. Det er klart, at langt størstedelen af Finanstilsynets afgørelser, f.eks. for så vidt angår solvenskrav, regnskabskrav m.v., alene involverer de finansielle institutter som parter, men det er forslagsstillernes opfattelse, at det ved afgørelser, der også har virkning for andre end det finansielle institut, bør sikres, at elementære rettigheder som klageadgang og aktindsigt gælder for alle, der bliver berørt af afgørelsen. Dette synspunkt støttes da også af juridiske eksperter; senest har således advokat, dr.jur. Jan Schans Christensen i »Eneudredning om tavshedspligt og partsbegreb i den finansielle tilsynslovgivning« udgivet af Erhvervsministeriet i september 1996 på side 167 anført følgende betragtning: »På den anden side har indførelsen af det særlige partsbegreb også medført, at man – uden at det er klart, om man har ønsket denne virkning – i meget vid udstrækning har afskåret Finanstilsynet og Erhvervsankenævnet fra på baggrund af et konkret skøn at tillægge andre end de tilsynsbelagte virksomheder selv partsbeføjelser som f.eks. klageadgang m.v. Dette gælder også, selv om man – som nærmere redegjort for i kapitel V (Eneudredning om tavshedspligt og partsbegreb i den finansielle tilsynslovgivning) – kan pege på en række situationer, hvor der kunne være anledning til at foretage en konkret afvejning af, om en person af særlige grunde bør tillægges visse partsbeføjelser.«